



### Egy korszak vége...

2000. október 4-én és 5-én a Bácskai He-lyi Csoport és a Bajai Bemutató Csillagvizsgáló Baráti Körének féltucatnyi lelkes tagja kétnapos megfeszített munkával szétszedte és eltávolította helyéről az ország legnagyobb, 50 cm-es bemutató távcsövét. Ezzel egy korszak ért véget...

Egy korszak, amelyet (többek között) a megalománia – sokszor az észérvek ellen is ható nagyra törés – jellemezett. A dolgozó tömegek művelődési igényeit minél nagyobb távcsövekkel kellett kiszolgálni, országszerte... Persze, hazánkban még ez sem ment normálisan... Máshol (pl. az akkori Csehszlovákiában) legtöbb helyen állami pénzből, 40–60 cm átmérőjű professzionális gyári (Zeiss) távcsövekkel felszerelt, szakcsillagászok alkalmazásával színvonalassá tett városi csil-



lagvizsgálók népszerűsítették a természettudományos műveltséget! Talán a materialista világkép erősítésével a Párt sajtó hatalmának eszmei téren történő stabilizálásának egyik eszközét látta a szaporodó népi csillagdákbán...

Mindenesetre nálunk az elmúlt rendszer vezetői értetlenül álltak egy valós igény előtt, vagy mint manapság: talán egyáltalán el sem hatolt a tudatukig, hogy az égen nem csak „vörös csillagok” vannak... Szűkös költségvetésből, a TIT szárnyai alatt, illetve legtöbbször lelkes helybeliek kezdeményezésére, kisebb-nagyobb obszervatóriumok születtek országszerte – hol több, hol kevesebb idővel a háborús újjáépítés időszaka után. Ezek felszereltségét egyetlen szó illeti mai szemmel: szegényes volt. Persze akkoriban a kötelező örömujjongás egekbe emelt egy 30 cm-es Newton-távcsövet, és egy iskolából „megmentett” elnyűtt csillaggyömböt. Ritka volt, ahol esetleg 1–1 fényképezőgép, öntödei spektroszkóp, netán egy-egy Zeiss hordozható távcső is színesítette a palettát. És igen, ... szakcsillagászra szinte nem volt szüksége az országnak! Ez a képzés hiányossága is volt: az ELTE padjaiból kikerülő évi néhány csillagászt „elnyelte” a kutató szféra, ahol természetes, hogy szükség volt rájuk – de az oktatási szférába alig jutott belőlük... Vidéken jó esetben fizika tanárt találtak a távcsövek kezelésére, de jobbára ők is csak társadalmi munkában végezték feladatukat. A legtöbb helyen lelkes amatőrök tartották a bemutatókat. Talán egyedül a budapesti Uránia Csillagvizsgáló élén állt hivatásos csillagász. És ne feledjük, ez a fáradszató motor, amely (ár ellenében is) egyáltalán életre segítette azt a sok vidéki csillagdát: Kulin György volt...

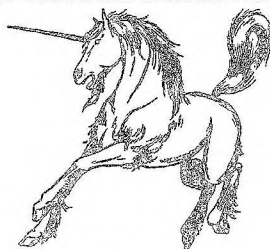
Baján, szintén némi budapesti segítséggel, Borbás Mihály banktisztviselő szervezőmunkáját dicsérendő, 1955. december 18-án nyílt meg Baja városi csillagvizsgálója. A későbbiekben ennek kupolája alá került a most eltávolított „óriás”, amelynek még a közelmúltban is

„csodájára jártak” a hazai amatőrök, és érdeklődő diákok, felnőttek ezrei. Ha úgy tetszik, ennek az óriásnak is köszönhető, hogy körötte mindig pezsgő csillagászati élet volt az évtizedek során: szakkörök, előadások... Árnyékában kutatóintézet nőtt – mely túl is lépett rajta.



Malomkőnyi tükrét három ember emelte ki egy kellemes októberi napon. A 9 cm vastag üvegkorong önmaga 42 kg! Minthogy Baján nem lehetett darus kocsit találni, amely a boltíves kapu roncsolása nélkül be tudott volna állni az udvarba, ezért újabb és újabb ötleteket kellett szülni, mire másnapra összeállt a kép, és sikeresen ki lehetett emelni a hatalmas betontuskóról a mintegy 300 kg tömegű fődarabot is: a rektaszcenziós mozgatórendszer bronz csigakerekeit és a fő tengelyt tartalmazó bázist. Az ágyúcsőnyi tubus egy Toyota Hiace tetején, a villa és a bázis ugyanennek a belsejében hagyta el a várost. A korszak vége szerencsére egy új kezdete is: az Observatórium Alapítvány tulajdonában maradt 133 mm Merz–Heyde-refraktor napokon belül újra a Kozmosz vizsgálatát szolgálja – immár egy korszerű digitális mechanikán!

HEGEDŰS TIBOR



## UNIOPTIK

Astrotech budapesti képviselet

Tr 1.25 tükörreflex	51 750 Ft
Fr-08 színszűrő revolver	86 250 Ft

### Pegasus akromatikus refraktorok

12x54-es keresőátvcső	32 500 Ft
72/500 refraktortubus	51 750 Ft
72/500 akromatikus objektív foglalatban	25 875 Ft
100/1000 akromatikus refraktortubus	138 000 Ft
100/1000 akr. objektív foglalatban	86 250 Ft
150/1600 akromatikus refraktortubus	287 500 Ft
150/1600 akr. objektív foglalatban	172 500 Ft

### Síktükrök (kör vetületű segédtükrök)

20 mm	3737 Ft
25 mm	4671 Ft
30 mm	5606 Ft
35 mm	6540 Ft
40 mm	7482 Ft
45 mm	8409 Ft
50 mm	9343 Ft
60 mm	11 212 Ft

(Ezeketől eltérő méretű tükrök készítését is vállaljuk külön megrendelésre.)

### Alumíniumozás kvarc védőréteggel

20 cm átmérőig	2875 Ft
20–44 cm között	8625 Ft

Egyéb optikai, mechanikai munkák kivitelezését is vállaljuk (lencsék, tükrök csiszolása, okulárkihuzatok stb.)!

Meade és Celestron távcsövek, okulárok, térképek, kiegészítők.

Áraink tájékoztató jellegűek, az árváltozás jogát fenntartjuk. A listán szereplő árak az áfát tartalmazzák!

Unioptik Bt.

1173 Budapest, Vasút sor 44.

Nyitva: H–P 8<sup>h</sup>–16<sup>h</sup>-ig

tel.: (1) 257-2850, (20) 978-6827

E-mail: [almasicb@elender.hu](mailto:almasicb@elender.hu)